

sayıda ada ve adacık üzerinde yayılan bir ülkedir. Tek meclisli anayasal monarşiyle yönetilir; resmî dili Japonca, dini Şintoizm ve Budizm, para birimi yendir (= 100 sen). Yüzölçümü 377.835 km², nüfusu 127.000.000 (2000) olan ülkenin başşehri 8.123.300 nüfuslu Tokyo (1995; metropol: 11.771.819), diğer önemli şehirleri Yokohama (3.307.408), Osaka (2.602.352), Nagoya (2.152.258), Sapporo (1.756.968), Kyoto (1.463.601), Kobe (1.423.830), Fukuoka (1.284.741), Kawasaki (1.202.811), Hiroşima (1.108.868) ve Kitakyushu'dur (1.019.522):

I. FİZİKİ ve BEŞERİ COĞRAFYA

Kuzey-güney doğrultusunda uzanmış 2200 km. uzunluğunda bir yayı andıran Japon takımadalarından oluşan ülkenin ana gövdesini birbirinden dar boğazlarla ayrılan Hokkaido, Honshu, Shikoku ve Kyushu adaları meydana getirir. Japonya topraklarının büyük kısmı dağlıktır; en yüksek dağ 3776 m. yüksekliğindeki Fuji yanardağıdır. Düz kesimler azdır ve en geniş düzlük Tokyo'nun da içinde yer aldığı Kanto ovalıdır. Genelde yağmurlu ve nem oranı yüksek seyreden iklim, muson alanında bulunulmasına rağmen yüzey şekillerinin ve adalar üzerinde kurulmuş, birçok enlem derecesine yayılmış olmanın etkisiyle hem karasal hem tropikal özellikler gösterir. Kuzeyde yaz sıcak ve kısa, kış uzun ve çok soğuk, orta kesimlerde yaz sıcak ve nemli, kış kısa, güneybatıda ise yaz sıcak, nemli ve uzun, kış ılıktır. Büyük akarsuların bulunmadığı Japonya'da en uzun nehir Japon denizine dökülen 367 km. uzunluğundaki Shinano'dur. Genelde boyları kısa ve akışları hızlı olduğu için taşımacılıkta kullanılmayan nehirlerden çok sayıdaki hidroelektrik santraller vasıtasıyla elektrik enerjisi elde edilir. Ülkede en büyüğünü Kyoto'nun kuzeydo-

ğusundaki Biva'nın oluşturduğu birçok göl vardır.

Ortalama yoğunluğu 333/km² olan nüfusun % 99.4'ü Japonlar'dan, geri kalanı, çoğunluğu Kore ve Çin'den gelen diğer etnik gruplardan teşekkül etmektedir; Ainu ve Hisabetsu Buraku ise yerli azınlık gruplarıdır. % 80'i şehirlerde yaşayan nüfusun % 84'ünü Şintoizm ve Budizm mensupları, % 15'ini diğer din mensupları, % 1'ini ise Hristiyanlar meydana getirir. Budizm, Japonya'ya milattan sonra 538'de Kore üzerinden gelmiş ve Prens Shotoku döneminde (593-628) kraliyet himayesi görmüştür. Hristiyanlık ise ilk defa 1549'da Cizvit misyoneri Aziz Francis Xavier tarafından ülkeye sokulmuş ve özellikle XIX. yüzyılda Batılı güçlerin baskısı karşısında yöneticilerin daha hoşgörülü davranmaları sonucu Fransız Katolik ve Amerikalı Protestan misyonerler tarafından yayılmıştır.

Japonya topraklarının sadece % 15'i tarıma elverişlidir ve tarıma dayalı ekonomi sürekli biçimde devlet desteği görmektedir. Pirinç ülke ihtiyacından fazla üretildiği için ihraç malları arasında yer almaktadır; buna rağmen buğday ve soya gibi tüketim maddeleri ithal edilmektedir. Ülkenin yaklaşık % 70'i ormanlarla kaplı olduğundan orman ürünleri endüstrisi gelişmiştir. Japonya, özellikle uluslararası sularda yaptığı balıkçılık ve diğer deniz ürünleri istihsalinde ise dünyada birinci sırada yer almaktadır.

Japonya, Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra dünyanın en güçlü ekonomisine sahiptir. Tarımın ekonomideki ve millî hâsıladaki payı sürekli azalırken (% 2, 1999) sanayi ürünlerinin payı (% 35, 1999) sürekli yükselmektedir. Üretim ve ihracat alanındaki faaliyetler günümüzde bütün dünyaya yayılmış bulunan otomobil, iş makineleri, fotoğraf makineleri, sanayi robotları, elektronik aletler, yarı iletkenler ve optik fibre gibi ürünler üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Ülke yer altı kaynakları bakımından zengin sayılmaz; altın, magnezyum ve gümüş madenleri ancak sanayi ihtiyacını karşılamaktadır. Başta akaryakıt olmak üzere kimyasal maddeler, demir, bakır ve kömür gibi madenlerle tekstil ürünleri ithal edilmektedir. Çalışan nüfusun % 65'i ticaret ve hizmet, % 30'u sanayi, % 5'i de tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinde faaliyet göstermektedir. En fazla ticaret yapılan ülkeler Amerika Birleşik Devletleri, Tayvan, Çin, Güney Kore, Hong Kong ve Avustralya'dır.

BİBLİYOGRAFYA :

R. B. Hall - Toshio Noh., *Japanese Geography: A Guide to Japanese Reference and Research Materials*, Westport 1978; J. Pezeu-Massabuau, *The Japanese Islands: A Physical and Social Geography* (trc. P. C. Blum), Rutland 1978; *Japan Handbook* (ed. P. Heenan), London 1998; H. A. Pluckrose, *Japan*, New York 1998; I. Melville, *Marketing in Japan*, Oxford 1999.

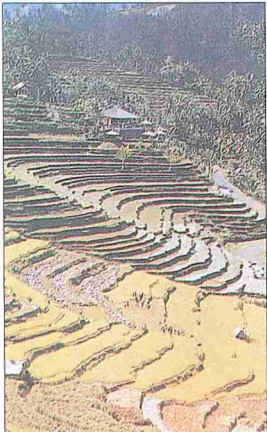
CEMİL LEE HEE-SOO

II. TARİH

Paleolitik devirde insan varlığına rastlanmayan Japonya neolitik dönemde iskâna açılmıştır. Eski bir Güney Asya kültürü olan, avcılarla balıkçıların yaşadığı Jomon kültürü dönemi (m.ö. 8000 - m.ö. 300) kuzeydeki Sibiry'a'dan, yine aynı istikametten gelen Yayoi kültürü ise (m.ö. 300 - m.s. 250) Kore, Çin, Endonezya ve Filipinler'den göçlerle başladı. Zamanla birçok küçük yerleşim birimi kuruldu.

İmparatorluk geleneğini tarihinin ilk dönemlerinden itibaren sürdüren Japonya'da efsanelere göre imparator ailesi güneş ilâhesi Amaterasu soyundan gelmektedir. Asilzadeler ise diğer ilâhların torunlarıdır. İlk imparator olan Jimmo Tenno'nun milattan önce 660'ta tahta geçerek kurduğu feodal sistem milattan önce 97'ye kadar devam etti. IX. yüzyılda çocukların tahta çıkarılması âdet haline gelince devlet idaresinde aksaklığı önlemek için 877'den itibaren bir nâib (kvampaku) tayin edilmeye başlandı. Fujivara devrinde imparatorlar inzivâyâ çekilirken devlet işlerini nâib ailesi yürüttü. 1129'da İmparator Toba'nın yaptığı gibi bazıları yetkilerini terkederek din adamı oldular. Bir asır süren (1233-1333) vasîlik döneminde Tokimasa ailesinden dokuz kişi vasîlik yaptı.

Ülkenin bütünleşme yolunda ilerleyen bir konuma geldiği 300 yılından 710 yılına kadar güneyde kurulan ilk devlet Yamato'dur. 250'de Amaterasu, sadece imparator ailesinin değil bütün halkın koruyucu ilâhesi ilân edildiği için din-devlet ilişkileri birbirinden ayrıldı. Şinto dininin en üst temsilcisi olarak başka yere taşındığından Yamato İmparatorluğu müstakil hale geldi. Ülke, komşuları Çin ve Kore'nin maddî ve mânevî tesirlerinden kurtulamıyordu. Şintoizm'e Çin'den gelen felsefî düşüncelerle diğer unsurlar karışınca dinî anlayış epeyce değişti. Yamato dönemindeki önemli hadiselerden biri de 538'de Budizm'in Kore üzerinden bu ülkeye girmesidir. İmparator ve çevresi Budizm'e yakınlık gösterirken asilzadeler

Japonya'da taraca şeklinde sulanan ekili alanlardan bir görünüşü

Şintoizm'e bağlı kaldılar. Prens Shotokou 604 yılında ülkenin on yedi maddelik ilk anayasasını yaptı. 645'te Taika reformları başlarken diğer taraftan Japonya tarihi açısından önemli bir güce sahip olan Fujiwara ailesi devleti daima arka plandan yönetti. 710'da başlayan ve adını başşehir yapılan Nara'dan (Heijo) alan dönem 784'te başkentin Nagaoka'ya taşınmasına kadar devam etti. Asillerle din adamlarına özel mülkiyet hakkının tanındığı bu dönemde çiftçiler ağır vergiler altında ezildiler. Ülkede Konfüçyanizm yayıldı. Japon toplumunun yapısı değişmeye başladı ve gittikçe askerî sınıfın hâkimiyetine girerek bir samuray devleti oldu. 794-1185 yılları arasında ise yeni başşehir yapılan Heian'dan (Kyoto) adını alan dönem başladı. Önce Hondo adasının tamamı tek yönetim altına girdi ve küçük Japonya kuruldu. Fujiwara Michinaga'nın 1016'da iktidarı ele geçirmesiyle aristokratlar idareyi kendi yetkilerine aldılar. XI-XII. yüzyıllarda perde arkasından yaşlı imparatorlar tarafından yönetilen ülkede yaklaşık 150 yıl boyunca çocuklar imparator yapıldı. Japon kültürünün kendine has yapısının bozulmaması için Çin'le ilişki kurulmadı. XII. yüzyılın sonlarından itibaren Konfüçyanizm'in yeni şekil almasıyla bir erkeğin efendisine göstereceği sadakat yüksek bir vazife kabul edildi. Barış sever ahlak geleneği olan bu dinî anlayıştan asker zihniyetli bir inanç doğdu. 1192'de Minamoto Yoritomo kendini şogun ilân ettirerek Kamakura'da askerî hükümetini kurdu. Bu aynı zamanda yaklaşık yedi asır devam edecek olan derebeylik sisteminin başlangıcıdır. Kyoto'da oturan imparator ailesiyle Kamakura'daki hükümet arasında 1221'de çıkan kavganın sonunda hükümet Hojo hâkimlerinin eline geçti. 1232'de Joei Shimikou adıyla yeni bir kanun ilân edildi.

Moğollar 1274 ve 1281 yıllarında Japonya'yı istilâ etmeye çalıştırsa da bu teşebbüsleri başarısızlıkla sonuçlandı. Kamakura devri 142 yıllık hâkimiyetin ardından ekonomik bakımdan zayıflayınca 1333'te yıkıldı. Ertesi yıl, imparatorun bütün Japonya üzerinde eski gücüne kavuştuğu Kemmu dönemi başladı. Ancak 1336'da Ashikaga Takauji, yönetimi beğenmeyen halk ve samuraylarla Kyoto'yu zaptedince imparator kaçarak Yoshino'daki Güney Sarayı'na yerleşti. Takauji'nin kurduğu Muromachi hükümeti döneminde (1338-1573) Kyoto'daki Kuzey Sarayı'na ikinci imparator Komei oturdu. Kuzeyle güney arasında altmış yıl süren bir mü-

cadele oldu. Bu iki imparatorluk dönemi, 1392'de sarayların III. Ashikaga Yoşimitsu tarafından birleştirilmesiyle son buldu. Şogunluğun zayıfladığı, daimyoların güçlendiği dönemin önemli hadiselerinden biri de feodal ailelerin hâkimiyet kavgası için yaptıkları on yıl süren Onin Savaşı'dır (1467-1477).

Avrupalılar'ın Uzakdoğu seferleri esnasında Portekizliler 1542'de Japonya'ya ulaştıklarında ilk defa ateşli silâhlarla Hristiyanlığı buraya getirdiler. 1549'da İspanyol misyoner Francisco Xavier geldi. 1582'ye kadar misyonerler 100.000'in üzerinde Japon'u hristiyanlaştırdılar. 1584'ten itibaren İspanyollar, İngilizler ve Hollandalılar Japonya'ya yoğun biçimde gelirken aynı yıllarda Japonlar da Kore ve Çin sahillerine seferler düzenliyorlardı. XVII. yüzyılda artık Pasifik'in her tarafına gitmeye başladılar ve Tayvan, Filipinler, Endonezya, Malezya, Kamboçya'ya kadar yayıldılar. 1612'den itibaren deniz yayılmacılığı durakladı. Yarım milyondan fazla Japon'un hristiyanlaşması idarecileri yeni tedbirler almaya sevketti ve 1616'da Hirado ve Nagazaki dışındaki limanlar Avrupalılar'a kapatıldı ve 1630'da Hristiyanlık'tan bahseden kitaplar yasaklandı. Japonlar atalarının kültürüne karşı çıkan, Çinliler'in de soğuk durduğu bu dine fazla rağbet etmediler.

1568'de Nobunaga imparatorun oturduğu Kyoto'ya girdi. 1573'te Muramachi devri kapandı ve yerine Azuchi-Momoyama dönemi (1573-1603) başladı. Dinî otoritenin askerî gücünü kıran Nobunaga asilzadeleri itaat altına aldı ve şogunu fiilen etkisiz kıldı. Nobunaga 1582'de öldürülünce yerine Toyotomi Hideyoshi geçti; çiftçilerin ellerindeki silâhlara ve dinî kurlara el koydu (1588). Odawara'yı (Hojo) 1590'da ele geçiren Hideyoshi, Kyushu adasını alınca ülke toprakları tek devlet haline geldi. Hideyoshi 1592'de Çin'e bir sefer düzenlediyse de başarısız oldu. 1597'de ikinci defa Kore'ye çıkıp birçok yeri aldı. Ancak 1598'de ölümü üzerine sefer tamamlanamadı. Onun idaresinde Japonya Çin'den sonra bölgenin en güçlü ülkesi oldu. Yerine Sekigahara Savaşı'nda rakiplerini yenen Togukava Ieyashu geçti.

Minamoto'nun Tokugava soyundan gelen Ieyashu 1603'te şogun tayin edildi ve Yedo'da (Tokyo) Togukava hükümetini kurdu. Bu tarihten 1867'ye kadar süren Yedo dönemini başlattı. 1605'te Hollandalılar'a, 1613'te İngilizler'e ülkede ticaret acentaları açmaları için izin verdi. İspanyol Fransiskanlar ve Portekiz Cizvit-

ler arasındaki rekabet ülkede huzursuzluğa yol açtı. 1611-1613 yılları arasında Hristiyanlığı yasaklayan kanunlar yürürlüğe kondu ve ülke genelindeki misyonerler Nagazaki'de toplandı. Ardından dış dünya ile bağlar kopararak içe kapanma dönemi başladı.

Heian döneminde Çin'den Tendai (805), Şingon (806), Jodo (1175), tarihte samuraylar, günümüzde ise aydın kesim arasında yaygın olan Zen (1191) ve Lotus Hoke (1253) gibi tarikatlar Japonya'ya geçerek yayılmaya başladı. Özellikle Lotus Hoke tarikatının günümüzde milyonlarca müntesibi vardır ve birçok yeni dinî akıma ilham kaynağı olmaktadır.

Japonlar'ın dış dünyaya kapandığı Yedo döneminde bilhassa köylüler daima ezilen sınıf oldu. Gelirlerinin yüzde kırkını vergi olarak alan 270 derebeyi onların üzerindeki güçlerini samuraylar vasıtasıyla sağladılar. Gücün korunması için ülkeye giriş ve çıkışlar yasaklandığı gibi Pasifik Okyanusu'nu aşabilecek büyüklükte gemi yaptırılmadı. Hristiyanlığa karşı baskılar 1615'te yoğunlaştı. 1638'de çıkan köylü ayaklanmasında parmağı olan kilise mensuplarına karşı tepkiler arttı. Şimabara ve Amakusa derebeylikleri tamamen hristiyanlaştıkları için diğer bölgelerdeki hristiyanlar da buraya toplandı. 1639'da vergileri artan köylülerle hristiyanlar birlikte isyan ederek Hara Kalesi'ne sığındılar. Japon ordusu üzerlerine baskın düzenledi ve 20.000 insan katledildi. Ülkede Hristiyanlığın yayılmasını engellemek için dış ilişkiler Çin ve Hollanda ile sınırlı tutuldu. Bilhassa Hollandalılar, Deşima adasında 212 yıl her türlü zorluğa katlandılar ve ilişkilerini koparmadılar.

Kapanma dönemi Japonya'nın dünya devleti olmasını iki asır geciktirdi. Özellikle Çin'in 1368-1644 yılları arasında yaşadığı benzer dönem biterken burada başlamasının olumlu tarafı savaşıardan uzak kalınmasıydı. Büyük ticarethanelerin te-

XIV. yüzyılın sonlarına ait Kinkakuji Tapınağı - Kyoto / Japonya

melleri atılırken Japon kültürü açısından bilhassa kitapçılık bir ticaret kolu haline geldi. Şintoizm yeniden canlandı ve imparator eski gücüne kavuşarak iktidarın onun eline geçmesini isteyenlere fırsat verdi. Köylülerin ağır yükümlülüklerinde değişiklik olmadı. Ancak hayvanlara yapılacak eziyet ağır şekilde cezalandırıldı. Şundan ülkenin her tarafı başı boş hayvanlarla doldu, köylüler çalışamaz duruma geldi. Ata binmek bile eziyet sayıldı. Şundan her türlü taşımacılık insan gücüne dayalı yapıyordu. Bu dönemde tarihe ve eğitime önem verilmesi neticesinde bir kurul tarafından ülke tarihi yazılma-ya başlandı. Avrupa'dan Hristiyanlık konusu hariç bütün alanları ilgilendiren kitaplar getirildi.

Japonya tarihinde önemli yer tutan çocuk imparatorlar özellikle XVIII. yüzyılda da durumlarını korudular. XIX. yüzyılda ticaretin önemi arttı ve kurulan büyük ticarethanelerde çalışmak üzere köylülerle samuraylar büyük şehirlere akın ettiler. Ancak ülkede artan kıtlık çok sayıda isyanın çıkmasına sebep oldu. 1854 yılında savaş gemilerinden oluşan filosuyla Japonya'ya gelen Amerikalı Amiral Matthew Perry bazı limanları ticarete açtırarak dış dünya ile temasa geçilmesini sağladı. Asırlardır süren kapanmanın ardından 1854-1856 yılları arasında Amerika, Hollanda, Rusya, İngiltere ve Fransa ile antlaşmalar imzalandı. Ülkeye yabancıların girmesini istemeyen Kyoto'daki imparator şogunun imzaladığı bu antlaşmaları reddetti. Şogunluk sistemi gittikçe zayıfladı. 1867'de Tokugawa döneminin son şogunu Yoşinobu tüccarların, ülkenin batısındaki derebeylerin ve ezilen samurayların baskılarına dayanamayarak İmparator Meiji lehine iktidarı terketti. Böylece son şogunun istifa etmesiyle yedi asırlık gelenek biterek tam yetkili imparatorluk sistemine yeniden dönüldü.

1868'de ülkeyi yeniden dış dünyaya açan ve Japonya'nın dünyanın sayılı devletleri arasına girmesini sağlayan Meiji dönemi başladı. 1869'da yabancı aleyhtarlığı yasaklandı. İmparator, Kyoto'dan Tokyo'daki şogunun sarayına taşındı. Eyalet sistemi yerine vilâyet sistemi getirildi. Japon halkı arasındaki sınıf farkı muhafaza edilerek asilzadeler üst sınıfı, samuraylar orta sınıfı, köylüler alt sınıfı oluşturdu. Bundan böyle küçük samuraylar askerî sınıfta yer alarak eğitimleri Fransız askerî eğitimcilere verilirken donanmanın modernleştirilmesi İngilizler'e bi-

rakıldı. Yeni orduların kurulmasıyla samurayların varlığı tehlikeye girince emekliliği kabul edenlere tazminatları ödendi ve askerlikten el çektiler. Bunun üzerine 1877'de Satsuma isyanı başladı. 40.000 kişilik samuray birliği 60.000 askerden oluşan modern orduyla yaptığı savaşı kaybetti. Bu dönemde Japonlar deniz aşırı ülkelere gitmeye başladılar. Ülkede huzur sağlandı ve teknik alanda büyük gelişme kaydedildi. İmparatorun yönetimi altında yapılan reformlarla derebeyler ellerindeki arazilerini kaybettiler. Derebeylerin köylülerden aldığı vergi 1873'ten itibaren devlete verilmeye başlandı.

İlk defa 1872'de Tokyo ile Yokohama arasında demiryolu yapıldı. 1889'da yeni anayasa kabul edilerek imparatorun konumu garanti altına alındı ve tahttan indirilmesi yasaklandı gibi meclis onun emriyle açılmaya ve kapanmaya başladı. Kanunlar meclise danışıldıktan sonra imparator tarafından ilân ediliyordu. Âcil durumlarda imparatorun meclise danışmadan da kanun çıkarma yetkisi vardı.

Ülke XX. yüzyıla girmekteyken savaşlar dönemi başladı ve ilk savaş 1894-1895'te Çin'le yapıldı. 1902'de İngiltere ile bir ittifak antlaşması imzalandı. 1904-1905'te bu defa Rusya ile savaş başladı. Beklenmedik bir üstünlük sağlayan Japonlar Mançurya'ya doğru ilerlediler, Kore'yi 1910'da ilhak ederek bir eyalet haline getirdiler. Meiji, kırk dört yıl imparatorluk yaptıktan sonra 1912'de ölünce yerine geçen oğlu Taisho'nun dönemi savaşlarla geçti. I. Dünya Savaşı'nda İngiltere ile ittifak halinde olduğundan savaşta kârlı çıkan Japonya, Çin'i işgal etmek için 70.000 kişilik askerî birliğini Doğu Sibirya'ya gönderdi. Avrupa'da savaş esnasında ihtiyaç duyulan bütün malları yüksek fiyatla satmaya başladı.

1923'te meydana gelen Büyük Kanto depreminde 60.000 kişi ölürken Tokyo ve Yokohama şehirleri tamamen yıkıldı. Tah-tını 1926'da oğlu Hirohito'ya terkeden Taisho 1927'de ölünce Japon tarihinde Şova dönemi (1926-1989) başladı. XX. yüzyılda ülke tarihinin en önemli hadiselerine sahne olan bu dönemde "büyük Asya fikri" uygulamaya konuldu.

Dünyanın girdiği ekonomik krizden etkilenen Japonya bunu düzeltmek için 1931'de Mançurya bölgesini işgal etti. Cem'iyet-i Akvâm'ı 1932'de terketti. İkinci Japon-Çin savaşı 1937'de başladı ve Japonya Ekim 1938'de Çin'in büyük bir kısmını aldı. Ardından Almanya ve İtalya ile II. Dünya Savaşı'na girdi. 1940'ta ülkedeki bütün siyasî partiler yasaklandı. Mayıs 1941'den itibaren Singapur, Malezya, Burma, Endonezya, Filipinler ve Yeni Gine işgal edildi. 1941'de Amerika ve İngiltere'ye savaş açıldı ve böylece Pasifik Savaşı başladı. Amerikan birlikleri Filipinler'i alınca Japonya'nın işgalleri durdu. Ruslar Mançurya ve Kuzey Kore'ye girdiler. 5 Ağustos 1945'te Hiroşima'ya ve 8 Ağustos 1945'te Nagazaki'ye atılan iki atom bombasından sonra dört büyük devletin Postdam Deklarasyonu'nu kabul eden Japonya müttefik devletlere teslim oldu.

1946 anayasası imparatoru yeniden sembolik konumuna döndürdü. Savaş sonrası ülke, Amerikalı General Mac Arthur'un yönetimi altında demokratik usullerle seçilen hükümet tarafından yönetilmeye başlandı. 1952'de müttefiklerin Japonya'yı işgali sona erdi ve Japonya 1956'da Birleşmiş Milletler'e üye oldu. Çin ile olan münasebetleri ancak 1972'de normale döndü. Bu süre zarfında Japonya bölgesel bir devlet olmaktan çıkıp sanayisiyle dünyanın güçlü devletleri arasına girdi. 1989'da Hirohito'nun ölümünden sonra 125. imparator olarak Akihito tahta geçti, halen Heisei dönemi adıyla imparatorluğu devam etmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

W. Eberhard, *Eski Devirlerden Zamanımıza Kadar Uzak Doğu Tarihi*, Ankara 1957, s. 12-254; R. Storry, *A History of Modern Japan*, London 1960; M. Vié, *Histoire du Japon des origines à Meiji*, Paris 1969, s. 5-10, 77, 88, 89-90, 110; E. O. Reischauer, *Japan the Story of a Nation*, New York 1981, s. 8-9, 13, 15, 17, 49-51; M. Oka - I. Perceval, *Japon Kalkınması ve Türkiye* (trc. Fethi Naci), İstanbul 1983, s. 6-13; *Japan: Profil of a Nation*, Tokyo- New York 1995; M. B. Jansen, "Japan: History of Japan", *Encyclopedia of Asian History*, New York 1988, II, 185-200.

AHMET KAVAS

Geleneksel Japon mimarisinin en gösterişli örneklerinden biri olan Anka Konağı - Kyoto / Japonya

